

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namanila se vprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 14.

V Ljubljani, 19. julija 1894.

Letnik VII.

Kaj je novega po svetu?

Papež Leon XIII. doposlali so avstrijskim škofom lep odgovor na udanostno pismo, katero so jim škofje zbrani na Dunaju poslali v Rim. V tem pismu posebej naznanjajo, kako zelo jim je na srcu krščanska vzgoja mladine. »Vsaj veste«, pišejo sv. Oče, »s koliko ljubeznijo objemamo mladino, kako nas bole neprestano grozeča ji zalezovanja in kako iskreno želimo, da bi se mladina nepoškodovana izmotala iz teh zalezovanj.« Nadalje poudarjajo sv. Oče, da ima cerkev oblast in dolžnost, da uči, vodi in nadzoruje versko in pravno vzgojo mladine, pri čemer naj ji bo država vsikdar pomoč. Kadarkoli beremo, kako skrben je Leon XIII. za izrejo otrok in to on kaže skoro pri vsaki priliki, zdi se nam, kakor bi videli pred seboj Jezusa, prijatelja otrok, ki zbira, vabi k sebi nedolžno mladino, govoreč svetu: »Pustite male k meni!« — Pustite male k meni, vi starši, ter zasajajte v nežna srca precej v zgodnji mladosti nauke o Bogu in njegovi ljubezni do nas, o dolžnostih ki jih ima vsak človek do Boga, kot svojega stvarnika in odrešenika. Pustite male k meni, vi učitelji in duhovni, ki v šolah vzgajate mladino! Trudite se v ljubezni in slogi med seboj zato, da se bo mladina, izrejala kakor to zahteva naša sv. vera in pa sreča otrok. Ako jih seznanjate z vsako bilko, z vsakim črvom in kamenom, ako jim opisujete lepe kraje po svetu, mogočna gorovja, morja in reke, ako jim naštevate zvezde in razlagate njih pota v neizmernih nebesnih prostorih, ne pozabite Njega, ki je vse to vstvaril, ki je rekel in je bilo.

Posebno sedaj ob koncu šolskega leta se nam vzbujajo take misli. Katoličani v Avstriji nimamo verske šole, v kateri bi se otroci najlepše in primernejše podučevali, a tako šolo moramo imeti vedno v mislih, za tako treba neprestano truditi se našim poslancem. Dokler pa nimamo verske šole, skrbimo vsi, starši, duhovni in učitelji složno in z združenimi močmi, da storimo za versko vzgojo mladine vsaj toliko, kolikor je v sedanjih žalostnih raz-

merah šolskih storiti mogoče. Kakor nam je vselej hudo kadar slišimo, da se starši premalo brigajo za šolo, da učitelji nasprotujejo v šoli duhovnom, tako se vselej radujemo, kadar zvemo, kako so nekateri starši vneti za šolo, kako splošno pri nas učitelji v jedinstvi z duhovni lepo izrejšajo našo mladino. Željo imamo iskreno da bi povsod tako bilo, ker to bi bilo v smislu naročil velikega Leona XIII. papeža. K temu nas sili ljubezen do mladine in skrb za njeno srečo.

Kako strašna, kako nesrečna je mladina, ki prihaja iz brezverskih šol. To nam pričajo mladi hudodelniki, katerih zlodejstva s strahom in studom napolnjujejo svet samo zadnje dni. Sporočali smo že, kako da so mladi ljudje strasili na Francoskem, Laskem in Španskem z bombami. Omeniti nam je sedaj, da je mlad človek Caserio dne 24. junija umoril v Lionu na Francoskem predsednika francoske vlade Karnota. Ko se je namreč ta zvečer peljal v gledišče, skočil je Italijan Caserio na voz ter z dolgim nožem zabodel predsednika tako, da je kmalu nato umrl. Zlodej Caserio je jeden onih nesrečnih upornikov ali anarhistov, ki so v zvezi med seboj v ta namen, da bi pobili vse vladarje, porušili vse obstoječe države in najgroznejšo prekucijo vprizorili na svetu. To so ljudje izsolani v brezverskih šolah, ki ne poznajo Boga, ni človeka, ampak le nož in bombo, to so zverine v človeški podobi. Take pošasti rodi brezverska šola, take nesrečneže plode oni brezsrčniki, ki tlačijo uboge ljudi, delavce, trpine, ki jih izsesujejo kakor sužnje. — Zato pa kliče namestnik božji: Nazaj k Bogu, nazaj k zapovedim božjim ker brez tega ni mogoča nobena sreča na svetu.

Zalibog, da voditelji narodov, da države nočejo poslušati tega glasu. To nam kažejo ogerski poslanci, ki so vsprejeli postavbo, s katero si prisvajajo oblast nad zakramentom sv. zakonom in urejajo poroko pred županom. Iz takih družin, ki se sklepajo brez božjega blagoslova ni pričakovati dobrih otrok. To kaže sklep nemške

vlade, ki proti sklepu nemškega državnega zbora ne dovoli očetom jezuitom, da bi se vrnili na Nemško. To nam spričuje bogokletno delovanje družbe framasonov, ki ima namen podreti in razdrobiti prestol in altar, odstraniti cerkev in vladarje po milosti božji, ter na njih mesto postaviti — satana. Ravno te dni poročajo časopisi strahovite dogodke izmed framasonske druhal. Nemožena, izobrazena ženska Lucija Klarac, velika mojstrica ženske lože »la Régénérée« iz Frajburga na Švicarskem, je hotela v neki vasici bullskega okruja pristopiti k sv. obhajilu. Župnik je poznal framasonko in je tudi vedel, da je prejšnjo noč v najostudnejši družbi preživela. Ni je hotel obhajati. Ženska ga je tožila zahtevajoč 10.000 frankov odškodnine za prestop sramoto. Ko so njeno tožbo na dveh mestih odbili, pritožila se je pri zveznem sodišču, a tudi to je zavrnilo njen priziv in izreklo, da je župnik popolnoma opravičeno ravnal. Izvedele so se namreč tajne nesramnosti, ki so se vršile v frajburški ženski loži. Ta je namreč prišla na kant in ko so preiskavali njene prostore, so videli vso propalost in podlost tajne družbe. Loža je bila v zvezi z neko nesramno hišo, od koder so prihajale »sestre« vanjo. V

svojem »templju« so imeli framasonski oltar, orglje, nekako obhajilno mizo in več drugih stvari vzeti iz katoliškega bogočastja. Jasno se je videlo iz raznih slik in podob, da se je tod častil sam satan. Našli so tudi ondu trivoglat oltar, katerega gorenja deska je bila vsa prebodena z nožmi in bodali. Nanjo so pokladali posvečene hostije, ki so si jih pridobivali bratje in so jih med najgrjimi bogokletstvi zbadali. H krati so vživali črne hostije katere so posvetili luciferju na čast. Poleg tega so častili satana »sestre in bratje« vzajemno z najgrjimi nesramnostmi.

V Parizu in po drugih mestih so pa v zadnjem času listi čestokrat poročali, da so bili iz cerkv ukrađene posvečene hostije, ne da bi se bili odnesli ciboriji. Namen tem tatvinam je — čiščenje satanovo z bogoropnimi ostudnostmi.

Taki dogodki bi morali pač vsakemu odpreti oči, kam pridemo, ako bo svet še nadaljeval na brezverski poti. — Vsak naj torej stori v svojem kraju, kar more, da se vedno bolj pozivlja krščansko življenje, ki nam jedino donese boljše srečnejše čase.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjako. Dne 3. jul. je vlak dolenske železnice povozil blizu Škofelce kmeta Matija Gale ta, kateremu je konj skočil čez tir. Gale je bil takoj mrtev. — 2. jul. je tresčilo v cerkovnikovo hišo pri sv. Mohorju v Selski fari. Strela je ubila sina Matevža in zažgala hišo. — V Bukovščici nad Loko je pogorelo posestniku Beručku. — Pri vojaških vajah blizu Dobrove se je neki vojak od slabosti zgrudil in umrl, drugoga je konj tako nesrečno vdaril, da je drugi dan umrl v bolnišnici, tretji pa si je zlomil nogo. — Prepotrebna kuhinja za uboge študente v Novem mestu se bo letos prizidala rokodelskemu domu. Bog ji obudi mnogo dobrotnikov! — Iz Polšnika dne 2. julija: Danes dopoldne naložili so na Savi v čoln do 40 mernikov pšenice in nekaj čresla hoteč peljati v Trbovlje. Čoln pa je bil preslab za toliko težo in povrh se trije moški. Komaj so odrinili, začel se je čoln topiti. Videč nevarnost skočijo moški iz čolna, a nijeden se ni rešil. Utonil je pošten, priden gospodar iz Renk, župnije polšniške in dva sina Topolova iz Košče, eden je prišel letos od vojakov, drugi je bil pa letos potrjen. Ubogi oče, zgubivši dva sina, a uboga še bolj žena z dvema nedoraslimi otrokoma! — Na Breznici so dobili lep nov križev pot. Slovesnost blagoslovljenja je bila prav spodbudna. Slovesno sv. mašo je daroval pred. gosp. dr. Jan. Janežič, govoril pa P. Jožef. — Strela je užgala 30. jun. poslopje Ant. Božnarja v Sarskem pri Ljubljani. — Odbor podobne vrhpoljske pri Vipavi izvolil je iz hvalečnosti za svoja častna člana dobrotna gospoda kanonika in dekana J. Hofsteterja v Postojni in gosp. H. Dejaka župnika vrhpoljskega. — Na Jezici je 4. t. m.

vdarila strela v Gorevčevo poslopje, k sreči ni vnela hiše. — Dne 4. t. m. je strela ubila na polju pri Crngrobu Mihčevko in njeno hčer, ki sta iskali zavetja pod hrastom. — Utonil je 2. jul. 15letni Gros v Vremskem Britofu. — Strela je ubila dne 2. julija Ivano Zrimšek iz Česnice pri Sostrem, ko je stopila pred vežo. — V Radečah pri Zidanem mostu prav pridno delajo železni most. — V Topli Rebrji vodil je P. Doljak od 10 do 17. junija sv. misijon, katerega se je ljudstvo pridno vdeleževalo. — Prestavljen je g. M. Slak iz Vodic za kapelana v Menges. — V Škofjiloki bodo 5. avgusta pričeli z novo električno razsvetljavo. — Dne 8. julija je strela vdarila v cerkev pri sv. Gregorju, ubila 10letnega dečka in več družih omamila, tudi blagega gosp. župnika. Hvala Bogu, da ni bilo večje nesreče in skode. — Isti dan je strela ubila v Trnju na Pivki nekega mladeniča pred hišo. — V Višnji gori so blagoslovili krasno prenovljena in pozlačena stranska oltarja. — V Trebnjem se je ravno za obletnico oglašil zažigalec. Podnetil je po noči farovsko šupo, a zapazili so ljudje in pogasili, takoj potem pa je zažgal Urekarjevo pristavo. V Zaplani nad Vrhniko vdarila je strela v župnišče in v cerkovnikovo hišo. Napravila je precej skode. Sreča, da se pred. g. dekanu vrhniškemu, ki je stal v istem trenutku blizu okna, ni nič zgodilo. — S Predvdora se nam poroča: Že v ponedeljek se je čulo od naših ljudij, da se neznan potepuh po naši fari potika sprašujoč, kod pot na Korosko drži. V torek pa je opazil kmet Bohinec (vulgo pri Kozlu) v Mačah, da mu je nekdo iz skrinje ukradel 135 gld. in novo praznično obleko pustivši v skrinji kapo in raztrgan jopič. Predvdorska zan-

darmerija se sodaj na vso moč trudi zaslediti in ujeti predrznega tatu, ki je po kapi sodeč ubegel kaznjene iz prisilne delavnice. — Iz Kamnika se nam poroča: Leseni most, ki je vodil iz našega mesta čez Bistrico proti Nevljam in Tuhinju so porušili prejšnji teden, gradijo na njega mestu novega, kamenitega. Ob enem so napravili na mestu prejšnje brvi vodeče v predmestje Novi trg, nov lesen most, s čemer je izpolnjena že davna želja Novotržanov. — Po ulicah kamniških nabite so že od meseca majnika sem lične okroglaste table s slovenskimi napisi uličnih imen. Kamnik tedaj na zunaj stalno napreduje. Naj bi napredoval tudi v katoliški zavesti! Prašnikarjevo vodno središče je obiskalo doslej nekaj nad 70 zdravja željnih. Pohod tujcev je letos slabši od lani. Temu bo najbrž uzrok neugodno vreme. Doseglo se je vendar že nekaj lepih uspehov. — V nedeljo 8. julija smo imeli todi birmovanje. Vsprejem skofa in vpeljanje v cerkev bilo je častitljivo. Trije jezdec korakali so sprevodu na čelu od početka fare. Prostor pred cerkvijo bogato okrašen; večinoma vse hiše, koder se je vozil Prevzvišeni, bile so v zastavah. Birmancev skupno število 921.

S Štajarskega. Po vseh krajih slov. Štajerja so se 4. t. m. med mogočnim gromenjem topičev setigali lepi kresovi, ki so nas hvaležno spominjali sv. bratov Cirila in Metoda, katera sta prinesla našim pradedom nebeško luč sv. vere. — „Slovensko politično društvo“ je 8. t. m. sklicalo v Mozirje ljudski shod, ki je bil zelo dobro obiskovan. Z najrečo pazljivostjo so sledili zbrani poslušaleci govornikom. G. dr. poslanec M. Vošnjak in Drag. Hribar sta govorila o celjski gimnaziji, dr. Hrašovec o dvojezičnih javnih napisih, dr. posl. dr. Gregorec o davčnih predlogih, nadučitelj Praprotnik o kmetijstvu in dež. poslanec dr. Sernee o potrebi sirske zadrage. Dne 22. t. m.

skliče isto društvo ljudski shod v Šmarje. — Dne 1. t. m. so imeli v Mariboru zborovanje „šulvereinovi“ iz Spod. Štajarskega. Vsi govorniki, razun jednega, so tožili in vpili, da bojša društvo nazaduje; prav tako, Saj tega zloglasnega društva, ki lovi in ponemčuje slovenske otroke, sploh treba ni. — V nedeljo 22. t. m. bode daroval pri Kapeli blizu Radgone prvo sv. mašo č. o. Severin Korošec iz reda frančiškanskega. — Učiteljem veronauka so imenovani č. gg. dr. Fr. Janežič za celjsko, Jak. Kavčič in dr. Ant. Medved za Mariborsko gimnazijo. — Dne 10ega avgusta bode vozil v marijino-Celje romarski vlak iz Ljubljane do postaje Seewiesen. Romarje bode vodil g. profesor dr. Anton Medved. — V Nazarju so dobili lepo podobo sv. Antona Pad. za stranski oltar, na Dobrni pa veliki krasni podobi presv. Srca Jezusovega in Marijinega. — Za župno cerkev sv. Marka niže Ptuja je izdelal orgljar Brandl v Mariboru nove orglje. — Kočar Fr. Rojko iz Derstelja pri Ptui je ubil svojega pasterka Fr. Kolariča ter ga hotel v gozdu skriti. Pa hudobija se je zvedela in morilec se je sam oglasil pri okrožnem sodišču v Celju. — Celjski okrajni zastop je dovolil za železnico Velenje-Spodnji Dravograd 5000 gld., ako bode proga dodelana do l. 1897. — Grofinja Nugent boče v Hočah pri Mariboru zidati šrasedno dekliško šolo, na kateri bodo poučevale č. šolske sestre iz Maribora. — Na novem poštnem in brzojavnem posloppu v Mariboru se sveti samo nemški napis, akoravno se je zidalo tudi s slovenskim denarjem in tudi za Slovence. — Silna nevihta je bila 8. t. m. okoli Radgone. — V St. Martinu v Rožni dolini vodijo č. oo. lazaristi iz Celja od 21. do 29. t. m. sv. misijon. — Dne 3. t. m. je umrl v Dramljah č. g. kapelan Ivan Kolarič v 26. letu svoje dobe. Naj v miru počiva!

Cerkev in šola.

Praznik sv. Mohorja.

Hvaležnosti in radosti polni praznujemo Slovenci vsako leto god sv. Mohorja in Fortunata. Spominjamo se vzlasti ta dan, kako hitro se je krščanstvo razširilo v prvem stoletju po Kristusu v naših krajih in kako so s potom svojim in lastno krvjo blagovestniki katoliški pojili našo zemljo, da je v njej tem krepkeje krščanstvo pognalo svoje korenine. Med prvimi blagovestniki one dobe pa moramo imenovati sv. Mohorja in Fortunata, ki sta z gorečnostjo apostolov in z vstrajnostjo mučencev delovala za razširjanje in utrjevanje krščanske vere po zemljah, koder sedaj prebivajo Slovenci.

In seme, ki ga je zasejal sv. Mohor s svojim pomočnikom Fortunatom, je ostalo v naši zemlji do današnjih dni ter krasí slovensko zemljo z vabljivimi cvetovi in jo osrečuje z blagodejnimi sadovi.

V mislih je nam in gotovo vsem Slovencem slavna družba sv. Mohorja, dika naša, slava naša, naša sreča!

Mohorjeva družba ima po pravih namen: Podpirati pobožno lepo vedenje in ohranjevati katoliško vero med slovenskim ljudstvom; v ta namen izdaja na svetlo in razširja med Slovenci dobre katoliške bukve.

In družba sv. Mohora prelepo izpolnjuje ta namen. Nebroj udov zbranih je v njenem krogu, nad 65 tisoč šteje letos Slovencev med svojimi člani. Na tako rast, na take vspehe ni nikdo mislil, tudi ustanovnika njena, skof Anton Martin Slomšek in nepozabni apostol koroških Slovencev Andrej Einspieler se tega nista mogla nadejati. Gotova sta bila, da bo družbi s tako hvalevrednim namenom zagotovljena pomoč božja, a da bo blagoslov tako nepričakovan, tako velikansk, tega nista mogla misliti.

Da, hvaležnih src moramo ta dan Slovenci vzklikati: »To je božje delo! To je Gospodov dan!«. Neznatnega naroda mogočna hči je Mohorjeva družba in njene vrstnice, hčere drugih mogočnih, milijone in milijone broječih narodov so v primeri z njo — pritlikovke!

Kako bi se Slovenec tega ne radoval, kako bi mogel na to pozabiti vzlasti danes!

Bodimo Slovenci tudi v prihodnje vredni tega velikanskega dela, pri katerem je tako vidna roka Gospodova! Društveni odbor naj skrbi kakor dosedaj z vedno večjo gorečnostjo, da dobiva slovenski narod v Mohorjevih knjigah izbranega berila, ki bo gojilo in pospeševalo versko življenje in duševni napredek našega naroda, domoljubi slovenski pa naj prej ko slej molijo in delujejo, da se družba Mohorjeva ohrani v svoji čarobni veličini kot vzor katoliškega slovenskega doma.

Mohorjeva družba je izraz zjedinjenih katoliških Slovencev; ona prica, kaj premore tudi majhen narodič, ako je veren, naven, delaven in jedin.

Mohorjeva družba nam je živa priča, na kateri podlagi je mogoče Slovence tudi na drugih poljih delovati jedino, uspešno in blagonsno.

Hirala in pesala je Mohorjeva družba, kakor bilka brez gorkega solca in hladilne rose, a presajena na cerkvena tla vzcvetela je ter se razrasla v velikansko lipo slovensko.

Ako hira narod slovenski na družih poljih, presajajmo ga na verska krščanska tla, kamor nas vabi veliki Leon tako iskreno, in tedaj bomo Slovenci jedini in srečni. In to bo najbolj zaželeni: dan Gospodovi!

Misijoni.

III. Ob Kongu.

Kongu je mogočen veletok na jugu osrednje Afrike. Krščanstvo je po pokrajinah ob tem veletoku dosedaj primeroma le malo razširjeno. Upanja pa je mnogo, da tudi ti zapuščeni zamorski rodovi, tavajoči še v najhujši temoti poganstva, vstopijo v sv. Cerkev. Misijonarji todi ne še dolgo, a sadu je že mnogo. Nekoliko podpira in pospešuje pokristjanjevanje Belgija, ki ima ob izlivu Kongovem razvito naselbino, kjer biva mnogo belgijskih naseljencev. Misijonsko delovanje ob Kongu je sedaj razdeljeno med tri misijonske družbe, ki imajo že kakih deset misijonskih postaj. Precejšno število je to, a vendar majhno, ako pomislimo, da biva okrog 30 milijonov zamorcev v teh krajih.

Jezuitje so poslali šele predlanskim prve misijonarje iz svojega reda na obrežje Konga. Podala sta se na pot dva jezuita-očeta in jeden brat. Trpljenje na potovanju je bilo hudo, marsikje je bilo treba bresti vodo do prsi ali celo do vratu, ker so silni nalivi preplavili svet ob Kongu daleč okrog. Na kraj, določen za misijonsko postajo je prišel le jeden jezuit-oče z bratom, njegovega tovariša o. Dumonta, ki je božje kraljestvo na zemlji razširjal v prejšnjih letih že v vroči Indiji, poklical je na poti Bog k sebi. Napadla ga je huda mrzlica in ko se je hotel vrniti po Kongu nazaj na morsko obrežje, prebitela ga je na ladiji smrt. »Ganljivo je bilo videti,« pisal je neki duhovnik, ki se je vozil na isti ladiji, »to mirno, sladko, v Boga udano smrt sredi valov mogoč-

nega veletoka.« Pokopali so misijonarja drugi dan. Nekaj katoliških zamorcev ga je prenesli na pokopališče v Nemlao. Veliko število naseljencev, uradnikov, redovnic in njih zamorek-gojenk, ki so na glas molile rožni venec, spremilo je misijonarja, ki se je žrtvoval za zapuščene zamorce, na poslednji poti.

O. Henckshoven se je lotil z jezuitom-bratom sam dela. V kratkem dobil je dva očeta-jezuita v pomoč. Ustanovil je misijonsko šolo ter nabral že lepo število gojencev. 27. roznika lani je bilo na misijonski postaji že 43 zamurčkov, 24 črnih delavcev in 18 suznjev, katere so iztrgali Arabcem.

Prebivalci ob Kongu.

Zamorci ob Kongu so na zelo nizki stopinji omike. Čudno ni, ker so bili do zadnjega časa popolnoma sami zase, omikanca niso videli. Ljudi žrtvujejo še splošno, in človeško meso jim je najokusnejša jed. Komu niso znani Kanibali, bivajoči ob gornjem Kongu? Udani so lenobi in silno radi kradejo. Splošno pa so zamorski otroci precej nadarjeni. Tudi postave so čedne, krepkega telesa so in kaj gibčni. V svojem mišljenju ne segajo niti visoko niti globoko. Tri besede so jim tudi na misijonskih postajah skoro vedno na jeziku: Mbizi (jed), Mitakos (denar) in Matabiče (darilo, nagrada). Ubožci pač drugega niso slišali doma. Godbo zamorci strastno ljubijo, tudi pri zamorčkih, misijonskih gojencih, se to kaže. Vsak večer se zbirajo, kakor pripovedujejo misijonarji, po večerji, postavijo se okoli misijonarjev v krog ter prepevajo naučene pesmi.

Zamorci ob Kongu so silno vdani vrazam. Carovnike zaničujejo in se jih bojé, vendar pa iščejo v vsaki zadregi pomoči pri njih. Najhuje, kar zamorce pokončava in tlači, je suženjstvo. Ne le, da jih je mnogo že doma suznjnikov, odvajajo jih iz osrednje Afrike še v daljne kraje. Na tisoče in tisoče jih odvedejo Arabci leto za letom na ptuje. Cele vasi napadajo ter vse prebivalce ugrabljajo, stare in bolehné pomoré, druge pa seboj odpeljejo ter tržijo z njimi kakor z blagom.

Natančneje spoznamo življenje zamorcev v naslednjem, ker nam je opisujejo učenci sami v misijonski šoli zamorcev.

Princ Bancingo.

Kršćanstvo sprejemajo v prvi vrsti suznji in njih otroci. Drugače skoro tudi ni mogoče pričeti razširjanja sv. vere med zamorci; prvo spreobračanje se navadno pričinja z gojenci na misijonskih postajah. V misijonske šole pa pošiljajo tudi glavarji svoje otroke. Po teh se širi dalje med ljudstvom omika in krščanstvo.

Tako je poslal veliki glavar Ebeke svojega sinčka, princa Bancinga, v šolo k misijonarjem. Deček je bival kaj rad pri blagih očetih. Že večkrat je prosil za sveti krst, toda očetje misijonarji so ga hoteli se poskusiti.

»Ljubi Bancingo,« reče mu pri neki priliki neki misijonar, »jaz prav dobro vem, zakaj si prišel k nam; nisi se zatekel k nam, da bi postal kristijan in služil pravemu Bogu, marveč le zato, ker te tvoji oče in tvoji

bratje nimajo radi in ker se ti doma ne godi tako dobro, kakor pri nas. »

Deček se je na vso moč ustavljal tem besedam. Vrtel je oči, bil ob tla in slovesno zatrjeval, da je imel doma vse, kar mu je srce pozelelo; odkar pa je spoznal pravega Boga, hoče le njega častiti in zato prejeti sveti krst ter živeti po desetih božjih zapovedih.

»To je vse prav in dobro«, zavrne vnetega dečka misijonar, »kaj pa potem, ko bodeš krščen? Ker nisi kakor drugi dečki odvisen od našega misijona, marveč prost, sam svoj gospod, povrneš se domov, pozabiš na Boga in njegovih deset zapovedij in zopet bodeš živel kot pogan. Bolje je torej vendar, da nisi niti krščen.«

»Oj, oče«, vsklikne princ, »kako si trd z malim Bancingom! Ne, Bancingo se ne povrne v svojo vas, noče več stanovati s sovražniki ljubega Boga, vedno hoče ostati tukaj pri vas in pri kapelici, kjer govorite o ljubem Bogu.«

A misijonar še ni bil zadovoljen, temveč je poslal dečka k njegovemu očetu domov, da bi ga še bolj po-

akusil. Kar je mogel, trudil se je glavar, da bi pridržal svojega sina.

»Ti torej ne maraš nič več za me«, govoril mu je, »ker bivaš rajši pri belih, kakor pri meni?«

»O ljubim, oče, pa krščen bi bil rad.«

»Toda ona voda belih te boče umorila.«

»Krstna voda ne umori nikogar, vsakega oživi; če bi pa tudi umrl, saj bi šel v nebesa.«

»Dobro, ako nočeš pri nas ostati, tedaj naročim čarovniku, da ti s kakim »jakifjem« (čaranjem) vzame življenje.«

»Mar je meni čarovnik in vse njegovo čaranje; mojega življenja nima v svoji oblasti; sicer se pa tudi noben kristijan ne boji smrti.«

Nato se je vrnil Bancingo k nam in svojim tovarišem. Vsak prostorojen sme namreč storiti, kar hoče.

Binkostno soboto se je izpolnila dečku želja; pri sv. krstu je dobil ime prvaka apostolov Petra. Naj bi dečka čuvalo nebo, da ostane zvest svoji krstni obljudi in oblast, katero boče imel pozneje, porablja v blagor svojih podložnikov in v prid sveti veri!

Listek.

† Franc Kosar.

Govor milost. kneza in škofa lavantinskega dr. Mihaela Napotnika ob pogrebu stolnega dekana Franca Kosarja v stolni cerkvi v Mariboru dne 14. junija 1894.

II.

Kaj ne, v Gospodu ljubljani poslušalci, že ta skromen životopis nam kaže jasno dovolj, kako bogato je bilo življenje dragega nam pokojnika v skušnjah, zaslugah, krepostih in dejanjih. S popolno pravico obračam nanj besede sv. pisma: V slavi je spomin pravičnega. (Preg. 10, 7.) Ime Franc Kosar imenovalo se bo v lavantinski vladikovini in tudi daleč čez njene meje vsikdar s častjo. Spomin nanj ostane blagoslovljen. (Sir. 45, 1.)

Pokojni stolni dekan Kosar imel je že od zgodnje svoje mladosti posebno ljubezen in nagnjenje za vse dobro. Moliti, v cerkev hoditi, Bogu služiti, svetnike in vzlasti Kraljico svetnikov častiti, stariše in predstojnike ljubiti in spoštovati, neumorno delati, učiti se in premisljevati, nato mislil je deček, po tem je hrepenel mladenič, mož in starček. Od zibeli do groba trudil se je pokojni, da bi bilo življenje njegovo pobožno in spodbudno; bil je vzor krščanske kreposti in duhovne popolnosti. Kar koli je spoznal, da je pravo, pravično in dobro, plemenito in sveto, vse si je skušal pridobiti, vse to je pospeševal, kjerkoli je mogel, z vsemi silami svojega duha in svojega srca. Bogat v vednostih bogoslovskih in svetnih bil je dika vladikovine. Kot sporočevalec knezoškofijskega konzistorija reševal je izročene posle z občudovanja vredno temeljitostjo in točnostjo.

Prečastni prelat Franc Kosar bil je, da povem na kratko, izredno plemenit mož in vevrededen duhoven Gospodov. On je bil plemenit mož. — To je kazal s svojo otroško ljubeznijo do svojih starišev, vzlasti do svoje bogomile matere, ki je v njegovem naročju v molitvi mirno zaspala v Gospodu. Zvesto je spolnoval četrto božjo zapoved in zaslužil zato knežjo čast na tem svetu, pa bo zato pridobil si kraljestvo nebesko.

Bil je vevplemenit mož. To je kazal s svojo delavno ljubeznijo do bližnjega, do prijatelja in nasprotnika, s svojo prizanesljivostjo in krotkostjo, katero je razodeval nasprotniku, to je spricevala njegova miroljubnost, vsled katere je bil nasproten vsakemu nepotrebnemu prepiranju. Kot vodilo služil mu je opomin sv. Jakoba apostola: Vsak človek bodi hiter v poslušanju in kesen v govorjenju in počasen v jezi. Človekova jeza namreč ne dela pravice božje. Zato odložite vso nečednost in obilnost hudobije in v krotkosti ohranite vsajeno besedo, ki more zveličati vaše duše. — (Jak. 1, 17—21.)

Bil je blagosrčen mož. Bil namreč vedno pripravljen pomagati, kjer in kader-koli je mogel; nepremakljiv je bil v zvestobi vsakemu, kateri si ga je pridobil za prijatelja, odkrit in gostoljuben je bil vsikdar; v iskreni ljubezni je bil vdan svojem cesarju in svoji domo vini.

Toda prelat Kosar je bil še več; bil je tudi vzoren duhoven. Vestno je izvrševal vse svoje stanovske dolžnosti; spodbudno, dostojno in svetoresno opravljal je bogoslužna opravila. Bil je vzoren duhoven. To je dokazoval s tem, ker je neizmerno in prevdano ljubil sveto katoliško cerkev, z njo se je veselil, z njo trpel, z njo je bil preganjan, z njo se je bojeval, z njo vred obhajal je zmagovalje. Bil je vreden duhoven. Kako

iskreno, pobožno častil je brezmadežno Mater božjo Marijo! Kako rad je romal k Njej v Marijino Celje, v Loreto, na Trsat, v Lurd! Tam v Lurdu slavil je v cerkvenem govoru brez madeža izvirnega greha spočeto Kraljico nebes in zemlje tako, da je poslušalce kar očaral za slavljenje Brezmadežne in — zase! Bil je vreden duhoven. Kako goreč je bil za lepoto hiše Gospodove, za kar je znal vnmati tudi bogoslovce. Še v življenju napravil je za vzdrževanje večne luči pred velikim altarjem v samostanski cerkvi čč. šolskih sester v Mariboru vstanovo 1000 gld.; tako je tudi še kot spiritual z milimi darovi oskrbel dvoje svetilnic pred velikim altarjem cerkve sv. Alojzija. Tako tudi v Slomšekovem životopisu (str. 113.) vodstvu bogoslovnega semenišča izrečena hvala, da je namreč duhovščina na njegovo prošnjo, ob priliki, ker so premestili škofijsko stolico, za popravo cerkve sv. Alojzija darovala 2254 gld., velja prav posebno za životopisca samega, Franca Kosarja. Jednako je on, kot neumoren nabiratelj zbral tudi še nadaljnjih blizu 8000 gold. pri takih, ki so mu bili iz kateregakoli vzroka hvalo dolžni.

Kosar je bil vreden duhoven. Kako zvest je bil sv. Očetu, kako spoštljivo vdan svojemu škofu, kako radostno pokoren cerkvenim predpisom; kako ga je bolelo, ako je videl, da lastni otroci delajo krivico sv. materi cerkvi. Bil je pravi duhoven. Mnogo je molil ter premišljeval vsak dan najmanj pol ure. Pobožno premišljevanje je bilo življenje njegove duše. Po sv. maši se je vsaj četrt ure zahvaljeval, kakor je tudi bogoslovcem posebno priporočal. Posebno rad je molil sv. rožni venec. Še včeraj pripovedoval mi je starejši duhoven, kako ga je pokojni ob boleznih vnmal za molitev milostipolnega rožnega venca. Omenjeni duhoven tožil je namreč v boleznih o dolgočasju. Molite rožni venec, ta vam bo pregnal dolgi čas, dejal mu je stolni kanonik, ko ga je obiskal. Ta duhoven še sedaj potrjuje, kako resničen je bil ta njegov izrek.

Franco Kosar je bil mučenec svojega poklica. Ko sem mu ob priliki priporočil, naj se varuje, dejal je smešljaje: Počivali bomo v grobu! Tudi sprehod njegov zanj ni bil oddih, pač pa je tudi tedaj natezal svoje moči. Rad je zahajal na prosto, toda on je mej tem molil ali premišljeval; svoj brevir je najraje molil na mestnem pokopališču, mudeč se med grobovi svojih spovedancev, prijateljev in znancev. (Konec sledi.)

Kaj pripovedujejo v Podzemlju o kačah.

Zapisal Janko Barle.
(Dalje).

Na badnjak baš o polnoči sla je deklica k potoku po vodo. Ko je zajela s čebrico (skafo) vode, bilo je v cerkvi pri polnočni baš povzdigovanje in voda spremenila se ji je v vino. Domov prišedši povedala je to svoji sosedu. Soseda bila ji je nevoščljiva, tekla je hitro

k potoku, da tudi ona mesto vode čebrico vina domov prinese. Zajemala je dolgo zaman, voda ostala je voda. Jezilo je to zenskinjo, začela se je hudovati, zaklela je prav grdo in zopet pokusila vodo. Ali ko se je dotaknila z jezikom vode, vpičila jo je kača, katero je v potoku zajela v jezik in kmalu potem je umrla.

Zivela je skopa žena, katera je zrnje (zito), katero bi morala deliti siromakom, spravljala v veliko škrinjo. Ko je napolnila škrinjo, pozvala je moža, da mu pokaže in da se mu pohvali, koliko je prihranila. Ko sta pogledala z možem v škrinjo, spremenilo se je vse zrnje v male kačice. Kar migljalo je v škrinji, toliko jih je bilo. Spoznala je žena, da ni pošteno delala, skesala se je in spovedala. Za pokoro so ji dali, da se v ono škrinjo zapre. Ona je to storila in kačice so jo na drobne kosčke raztrgale.

Velik grešnik skesal se je in odšel v Rim k samemu papežu k spovedi. Papež odpustil je skesanemu grešniku grehe, vendar za pokoro mu je zapovedal, da mora poljubiti prvo žival, katero na potu sreča. Šel je toraj proti domu in srečal je grdo, grdo kačo. Ko jo je poljubil, ovila se mu je kača okrog vratu. Zavezal si je z rutico vrat in žalosten korakal proti domu. Domov prišedši, šel je spat v svojo sobo. Ker ga zjutraj ni bilo dolgo iz sobe, odprli so njegovi domači sobo, iz katere je zletel bel golobček. O možu ni bilo niti duha, niti sluha, požrla ga je kača, golobček je pa odletel gori v sveta nebesa.

Pasla je deklica živino in na paši zaspala. Ker je v spanju imela odprta usta, pripolzela je do nje kačica in ji zlezla skozi usta v njen život, da ni deklica ničesar za to znala. Kmalu potem se je vdala. Ljudje so se ji čudili, ker je vedno le mleko pila, a ona je tožila, da jo v želodcu vedno nekaj grize in mrzli. Čez leto dan rodila je detešce, kateremu je bila ovita kača okrog vratu. Ljudje so se tega jako prestrašili, neka žena je pa svetovala, da prinesejo skledico mleka, ko je kača mleko zapazila, odvila se je od otročjega vrata, popila mleko in potem na prosto odpolzela.

Pasel je pastir, naslonjen na svojo palico ovce. K njemu je pripolzela velika kača in mu rekla: — »Pusti, da trikrat po tvoji palici prilezem in se tvoje roke dotaknem, srečen bodeš ti in rod tvojega rodu, jaz bodem pa rešena.« — Pastir ji je to dovolil in ona je dvakrat prilezla po palici, in se dotaknila njegove roke. Ko je prvokrat prilezla, postala je deklica do vratu, ko je pa tretjič po palici prilezla, zbal se je pastirček in jo s palice otresel. — »Nesrečnež, kaj si storil?« spregovorila je kača. »Jaz sem zakleta kneginjica, zaklela me je moja mati, ker sem se česala na kvaterno nedeljo.« Ko

¹⁾ Na kvaterno nedeljo se ne sme česati, ker je to velik greh. To potrjuje tudi pesemca, katero sem zapisal v Gradcu (vas podzemeljske župnije), a glasl takó-le:

Blaženi Lovrene je isel služiti,
šel na goro k Devici Mariji.
Kad je minilo sedem let,
šel je damuh k majčici,
K majčici in sestrici.
Kad je on damuh prišel,
Ni našel ljube sestrice,
Popraha mile majčice:

bi me bil ti rešil, postala bi zopet srečna in ti z menoj,

„Kje je ljuba sестrica,
Moja sestra Anjčica?“
Mu mati pravi, govori:
„Ukleta sem je v ribo
Na nedeljo kvaterno,
Gonila sem jo po vodo,
Ni hotela me bogati,
Volila se česati
Na nedeljo kvaterno.“
A Lovrenac pravi, govori:
„O mila moja majčica,
Tužna vaša kletvica,
Specite meni brašnico,
Da idem lakat sestrico
Svojo sestro Anjčico.“
Kad je došel v goro,
Truden se je počival,
Lačen se je nahanil,
Žejen se je napojil.
Priplaval je ribica:
„Povej, povej mi ribica,
Al' si ti prava ribica,
Al' si ti moja sестrica,
Moja sestra Anjčica?“
A ribica mu govori:
„Ja nisem prava ribica,
Ja sem tvoja sестrica,
Tvoja sestra Anjčica.“
„Bi l' te mogel rešiti?“
„Hodi, hodi na Trsat,
K Mariji Devici,
Patri tam mašujejo,
Plačaj jim za maše tri.“
Kad minijo maše tri,
Išel je po sestrico,
Svojo sestro Anjčico,
Pa so išli k mamici:
„Mila moja mamica,
To je vaša hčerka
Moja mila sестrica.“

Prijatelje narodne pesmi bi izvestno zanimal nedvojbeno izvirnik te pesemce, kakor mi ga je popeval po vsi Beli Krajini znani slepec Mato Crnić iz Pravutinja (hrvaška vas, lipniške župnije, precej onkraj Kolpe) na jednom sejmu v Karlovcu. Na Virodini (hrv. župnija, katara meji z Metliko) je o sv. Lovrenacu veliki cerkveni shod, kamor prihajajo Beli Kranjci v velikem številu. Tamkaj se oni iz-

tako bodem morala pa še dolgo po kamenju plaziti in svojega odrešenika čakati.“ (Konec prih.)

vestno privikrat to pesem slišali, in jo potem po svoje zakrožili. Črničeva pesem, katara je mnogo bolj pravilna in večja, slóve tako:

Blažen sveti Lovrenac
On je prošal u goru
Služit jenu gospoju.
Služil ju je sedam let
Na osmoga jedan dan.
Kad je leto zminilo
Onda veli Lovrenac:
„Draga moja gospoju,
Ja bi išal do doma
Svejoj staroj mamici,
Svojoj mladoj sestrici
Po imenu Anici.“
Kad je došal do doma,
Pozdravio mamicu,
I mamica Lovrinca
Kano svoga sinaka.
Pregovori mamica:
„Dragi sinak Lovrenac,
Sestrice ti doma ni.
Slala sam ju po vodu,
Baš na mladu nedelju
I još k tomu kvaternu.
Ni me štela slušati,
Volila se česati.
Neg' po vodu hoditi,
Svoju majku slušati.
Onda sam ju zaklela:
Kad po vodu otišla
Da se v ribu stvorila
I po vodi plavala.
Kako onda prošla je,
Posle nikdar nazaj ni.“
Pregovori Lovrenac,
Onda veli Lovrenac:
„O joj meni mamica,
Tužna vaša kletvica.
Tako ste ju zakleli.
Od toga je šibica.
Da se deca šibaju,
Lepo s tiha karaju,

Na poštenje uđija.“
Onda veli Lovrenac:
„Draga moja mamica,
Pecite meni brašneco,
Da ja idem po svitu,
Lakat svoje sestrice,
Po imenu Anice.“
Projde Lovrene po svitu,
Celi svet je obišal,
Veš je prošal u goru,
I k onomu studencu,
Kuda ljudi ne hode
Vam tičice šunbore.
Trudan se je počinił
I gladan se nahanil,
Žedan se je napojil.
Plavala je Anica,
Kano mlada ribica.
Trgne Lovrenac sabljicu
Da će ribu posiči.
Još se sveti Lovrenac
I opita ribicu:
„Draga moja ribica,
Kaži mi se sada ti,
Da ti glave ne gubim.
Je si l' prava ribica,
Al' si moja sестrica
Po imenu Anice.“
Bi l' te mogal izmolit',
Mila Boga naprosit',
I te muke izbavit'?"
Progovori sестrica:
„Dragi brate Lovrenac
Ne moreš me izmolit',
Mila Boga naprosit'
I te muke izbavit'.
Jer kaj majka zakune,
To se zmolit' ne more,
I do suda nikada,
A po sudu, kad Bog da.“

Na tej pesmi se tudi lepo vidi, da se Beli Kranjci in sosedajji Hrvati prav lahko razumejo.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

III. *Lišajt, kako jih hitro odpraviti?* Navadni lišaji na licu in rokah se hitro lahko odpravijo, če nabereš nekoliko strupne trave ali lišajke imenovane. Travo zmani na dlani in z omenjeno tekočino oribaj. To ponovi parkrat in lišaji bodo zginili. (Lišajka je drobna travica, ki raste najraje na kakem suhem kamenitem svetu. Listja nima, temuč po tleh razprostirajoča korenina vzredi nizek vrh, ki je enak koncu brinjeve vejice, samo iglice so krajše in mehke, na koncu rudečkaste. Lišajka pa je še tudi dobro zdravilo zoper drisko pri teletih. Nabere se je za malo pest, na masti opeče in zraven dodá nekaj kumine. To se da še gorko po dvakrat na dan teletu in driska bo kmalu jenjala.

IV. *Kis zeliščni, kako se napravi?* Vzemi rožmarinovega perja, pomešaj s pehtranom, metliko (artemisia vulgaris), meliso, zalbjem, bosiljem in lavendeljnovim cvetom. Tej zmesi se pridenejo rezanci od limonovih in pomerančevih lupin in vse to se dene v posodo, na vrh pa se vlije dobrega vinskega kisa. Doda se še ne-

koliko cimeta, popra in muškatovega cveta. Posoda se zaveže in dva do tri tedne naj stoji na solnčnem prostoru. Nato se kis precedi skozi snažno cunjjo in dobro zamašen v steklenicah hrani do porabe.

V. *Potenje nog zabraniti?* Potenje nog se lahko zabrani s tem, da kadar se obuvamo, se vsuje in potrese na obujke ali v nogovice nekoliko drobnega galuna. Seveda se mora to vselej ponoviti.

VI. *Volneno blago, kako se spozna?* Pri toliki množini raznega blaga se dandanes pač težko spozna katero je pravo, neponarejeno. Najlažje se pravo volneno blago spozna, če se ravna tako le: Zloži blago dvakrat vkup in omenjeni ogel čvrsto drgni. Potem blago razgrni in če je blago res volneno, zravna se gladko, ako pa so gube še ostale, je znamenje, da je v blagu pri-mešanih raznih drugih tkanin.

Ali pa poskusi še grugače. Užgi žveplenko in skusi nit od blaga zažgati. Če rađa gori, ni volna, katara se pri plamenu le krči in kremzi.

VII. *Encijan jako zdravilna rastlina.* Ni morda blizu kje tako zdravilne rastline, kakor je encijan. Njegov prah se pogosto rabi v zdravljenju raznih bolezni pri živini, tudi korenina sama se v kruhu daje, da dobi živina boljši tek. Posebno se priporoča prah od encijana dajati svinjam, ker jih čisti, da so manj podvržene raznim vročinskim boleznim, pa dobijo tudi večjo slast do jedi. Popotni človek mi je pravil, da je nekoč že jako nalezel jetiko. Suh kašelj ga je davil že več nočij, da ni mogel spati. V tem pride po poslu k nekim drvarjem, ki mu svetujejo, naj dene v vino ali vinsko žganje encijanove korenine in to naj pije. Bolezen je v resnici v kratkem se odpravila, on da še sedaj rad v vsako pijačo nareže encijana. — Iz tega se vidi, kako zdravilno moč ima ta rastlina, da gotovo zasluži, naj bi nje imel vsaki kmet vedno kaj doma za sredstvo proti raznim boleznim pri ljudeh in živini.

VIII. *Zdravilo za zoboból.* Vzemí kakih 5 strokov česna, nekoliko stolci ter dodaj nekoliko smodnika. Na vse to se vlije nekaj špirta in zažge. Ko je zmes še gorka, zavije se v majhno cunjó in na bolni zob dene. Mnogim je baje to že pomagalo.

IX. *Kokoši da tudi po simt nesó.* Da se to dosče, pravijo nekateri, je treba kokošim na jesen in po zimi med hrano dajati nekaj koprivčnega semena. Ker ta poskušnja skoraj nič ne stane, priporočam jo gospodinjam.

X. *Podganam pot zapreti.* Zalega te ostudne in čez vse škodljive živali je največ staro, volto zidovje. Ondi so v zavetji pred vsemi sovražniki, da se lahko plodijo in širijo. Razume se, da zavoljo prevotlenega zidovja ne more kmet kar vse podreti in z nova boljše sezidati. Vendar tem požrešnežem na ljubo bi rad kaj storil. Svetujemo mu nekaj, kar ni težavno, pa vendar uspešno. Naberí stare steklenine, na drobno steri, k temu zmešaj zadosti peska in apna in s to zmesjo dobro ometaj vse luknje in razpoke zidovja. Ker je stekleni drob jako oster, navrh pa še strupen, ne bo se ga žival brez škode lotila. Seveda je treba vse to parkrat ponoviti, ker so morda si podgane med tem druge luknje naredile in treba še te jim zadeti.

XI. *Nabirajte češnjeve repke.* I zakaj pa vendar to? bo marsikdo vprašal. Takemu povem, da se iz češnjavih repkov kuha dober čaj, ki je proti kataru jako dobro zdravilo. Nabirajo naj se, ko se češnje jedó, denéjo med papir in v senčnem kraju posušé. Potem se shranijo v suhe škatlje in kadar se potrebujejo, se kuha iz njih čaj, kakor navadni iz listja.

Krompir je čistilno sredstvo. Dobro razrezan krompir, neomajen je izvrsten pripomoček, da se opere barvano blago iz volne. Posode iz ploščevine in cina se

lepo osnažijo s krompirjevimi olupki. Nože snazimo, ako jih drgnemo s prerezaním krompirjem.

Najboljše sredstvo za ohranjenje lesa. Skuhanemu, še vročemu lanenemu olju se pridene od 20 do 50 % smole. Ako s tem mažemo vozove, toporišče in druge stvari, se jih ne prime gnjiloba.

Kako se jajca dolgo časa ohranijo? Kupi v lekarni 10 gramov boraksa in ga raztopi v jednom litru vode. V to vodo naloži jajec ter jih potem posuši, ne da bi jih obrisal. Ko se posuše, položi jih v suh pesek ali pa med otrobi in postavi na hladno, ne vlažen prostor. Tako hranjena jajca ostanejo dobra celo leto.

Bolhe na repti preženeš, ako vso njivo, kedar ti repa vskali, potreseš z dobro stolčením žvepom, kateremu primešaš žaganja ali pa prahu.

Kapusov belin. Po zelnikih vidimo letati belega metulja, kateri ima le na prvih dveh krilih nekoliko črnih marog. Temu metulju pravimo kapusov belin. Zaplodivši se, začne samica pokladati jajca v kupcih, časi po sto in še več skupaj in sicer najrajše na spodnje dele zeljnatih listov. V 14 dneh izvale se gosenčice, ki so sprva blede zelenkaste in črno pikčaste, pozneje pa porumene. Gosenčice ostanejo nekaj časa skupaj in izjedajo vedno večje in večje luknje. Najrajše leže izteg-nene ob kacem rebri. Za močó in mráz so jako občutljive, pa tudi pekoče solnce jim ni po volji. Ko so se štirikrat oblevile ali slekle, so dorasle, in potem se razlezejo. Vsaka si poišče na kacem drevesu ali na kacem kamenu prostorček, kjer se, z glavo navzgor obrnjena, pričvrsti s zadkom, opaše se z nitko okoli trupla in, ko se je še zadnjikrat slekla, preobrazi se v bubo. Ta je robata, zelenkasto bela in črno pikasta. V štirinajstih dneh izleti iz bube metulj. Proti kresu se njih število hitro množi, časi jih je po zelnikih vse belo. Kmalu so na zelju gosenice družega zaroda. Ta drugi zarod je tista velika preglavica, ki uniči vsakega na daleč in široko ves kapusov pridelek. Ako so v jednom kraju vse požrle, pustivši samo gola rebra, napotijo se dalje s trebuhom za kruhom. Gosenice družega zaroda se zabubijo, kakor je bilo že prej omenjeno in prezimo. Ako jim pa vreme posebno vgaja, pride še tretji zarod. Izkušnja uči, da kapusov belin najrajše napada zelnike blizu hiš. Čim dalje od selišč tedaj imaš zelje nasajeno, tem manjša je nevarnost, da ga gosenice požro. Nekateri priporočajo okoli zelnika zasajati konopljo, katere duh belina odganja. Drugi svetujejo zeljnate sadike polivati z vodo, kateri si na polno škropilnico prideli dve, tri žlice karbolne kisline. Najgotovješi pripomoček so pa vendar pridne roke, ki obirajo jajca in gosenice, dokler se še niso razlezele. Vsi gospodarji se pa morajo poprijeti tega dela, posamični ne opravijo nič, ako imajo zanikarne in nemarne sosede.

Razne novice.

(Napisi na ulicah in hišah v Ljubljani.) Veliko šuma je zadnji čas v Ljubljani valasti po časopisih glede na-

pisov na ulicah in hišah v Ljubljani. Najprej omenimo, da te napise, ki so sedaj nabiti, oskrbel je magistrat

takrat, ko so imeli Nemci še večino na „rotovžu“; zato so seveda napravili nemške in slovenske napise in sicer zgoraj nemške, spodaj pa slovenske. Tega seveda niso prav storili, ker je v Ljubljani Slovencev nad 25 tisoč in Nemcev nekaj čez 4 tisoč. V prvi vrsti bi se bili morali ozirati na Slovence, v drugi še le na Nemce. Sedanji mestni odborniki, ki so vsi narodno-napredni, pa hočejo te napise odstraniti ter zamenjati jih s samoslovenskimi napisi. Poleg tega pa hočejo spremeniti tudi nekatera imena trgov in ulic. Tako hočejo odstraniti ime Stolni trg ali pred škofijo in ga zameniti z Bleiweisovim trgom. Poljske ulice hočejo spremeniti v Komenskega ulice. (Ta mož ni bil katoličan in sedaj zlorabijo njegovo ime vzlasti Mladočehi zoper katoličane.) Po našem mnenju te spremembe niso opravičene. Očetu Bleiweisu, zaslužnemu domoljubu in vodji slovenskega naroda naj se določijo kake nove lepe ulice. Stolni trg, ki že stoletja obstoji v Ljubljani, ne gre odstraniti. Ravno tako se žali katoliško prepričanje Ljubljančanov, ki so večinoma vsi katoličani, ako se po drugovercih, ki nimajo za Ljubljano in za Slovence nobenih zaslug, imenujejo kake ulice v Ljubljani. Glede napisov pa smo tega mnenja, da so v Ljubljani umestni slovenski in nemški napisi, zato ker tukaj prebivajo Slovenci in Nemci. Kakor je krivično, ako imajo v Celju, v Mariboru, Celovcu kjer prebivajo Nemci in Slovenci, samo nemške napise, ali v G. rici in Trstu, kjer prebivajo Italijani in Slovenci, samo italijanske napise, tako bi bilo tudi krivično, ako bi tiščali v Ljubljani za samoslovenske napise. Kar ti uimaš rad, da bi drugi tebi storil, tega tudi ti nikar ne stori. Tako pravi sveto pismo. Sploh pa menimo, da imajo ljubljanski mestni očetje bolj koristnega družega dela dosti, kakor pa so spremembe cestnih napisov. Malo bolj brigati se za mestne stvari in za koristi ljubljanskih davkoplačevalcev to bi bila naloga mestnim odbornikom. Zato namreč so bili izvoljeni, ne pa zato, da bi po nepotrebnem prepir trosili med ljubljanske prebivalce. Mi smo v tem povedali svojo misel, in menimo da je prava. Vsak hišni posestnik pa naj se v tem odloči po svojem prepričanju.

(Volilni shod.) Državni poslanec g. vodja Povše ter deželna poslanca gg. dr. Papež in dr. Zitnik bodo ta in prihodnji mesec v trebanjskem volilnem okraju poročali o svojem delovanju v državnem, oziroma deželnem zboru. Prvi shod bode v Trebnjem v nedeljo 29. julija popoldne ob 3. uri po krščanskem nauku. Shod se bode vršil na prostoru pred župniščem. S tem so povabljeni vsi gg. volilci, osobito iz Trebnjega in sosednih župnij.

(Zdravje sv. Očeta.) Iz Rima 9. julija: Vsako leto nas ob hudi vročini strašijo časniki s poročili o oslabelem zdravju sv. Očeta. Take glasove zagnali so listi tudi v zadnjih dneh. Hvala Bogu, da ta poročila niso resnična. Papež je nedavno vsprejel v avdijenciji avstrijskega zaupnika pri Vatikanu, grofa Revertero. Mej razgovorom dejal mu je Leon XIII. da se letos razmehoma prav dobro počuti. Papež je tudi v tej vročini neumorno delaven. Iz vatikanskih krogov čuje se, da Leon pripravlja posebno okrožnico o vzhodni cerkvi in okrožnico namenjeno Fracozom, v kateri bo z ozirom na

umor Carnotov na novo vspodbujal Francoze, naj se ločijo od nadvlade framaconske lože, ki tira narod in deželo v propad, ter naj se tesneje oklenejo naukov katoliške cerkve, v katerih je zagotovljen prospeh velike Francije.

(Prostovoljno gasilno društvo v Črnem Vrhu) pri Idriji priredi v nedeljo, dne 22. julija t. l. javno tombolo. Dobitkov bode 30. Prvi glavni dobiček bode črnopisan bik, drugi glavni dobiček pa lepa telica. K tomboli pride tudi društvo veterancev iz Idrije s cesarsko kraljevo rudarsko godbo.

(Posebni vlak na sv. Višarje) peljal bode po jako ugodnih pogojih in nizki ceni ko doslej še nikoli, v soboto 28. julija t. l. dopoldne, ter vsprejema udeležence na vseh med Ljubljano in Novim Mestom, Celjem, Brezicami in Lescami ležečih postajah in postajališčih. Sedaj bo moč tudi Marijo Pomagaj nazaj grede brez vsake doplače obiskati, kar doslej ni bilo in bo vlak nazaj gredé na Otočah čakal na božjepotnike 5 ur. Več o tem pri odboru za potovanje v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

(Slovensko-katoliško delavsko društvo.) Vsi stanovi se zdaj združujejo; vsak se hoče v naših burnih časih ohraniti in zboljšati, toda mnogo jih je zalibog zapustilo pravi temelj. Zato pa najiskrenejše pozdravljamo slovensko-katol. delavsko društvo, ki se v Ljubljani sedaj ustanovlja za celo Kranjsko. Namen mu je vzgajati in blaziti delavce na temelju sv. vere in na podlagi krščanske pravičnosti potezati se za njihove pravice in jih v potrebi podpirati. Redni ud more biti vsak krščanski delavec; podporni ud pa, kedor plačuja po 1 gld. letnine. Dne 22. t. m. bo imelo v rokodelskem domu svoj ustanovni shod. Zjutraj ob 1/2 9 bo v cerkvi Jezusovega srca sv. maša in nagovor; potem pa zborovanje, h kateremu so povabljeni vsi delavci in prijatelji njihovi. Božji blagoslov spremlja novo društvo in mu obudi mnogo podpornikov!

(Hrošči.) V boju proti temu sovražniku kmetovemu se je lepo odlikovala medvodska občina, koder so jih pokončali nič manj, nego 128 hektolitrov; občina je pokončevalcem izdajala 230 gld. 85 kr. In vendar, žali Bog, vse to ni ustavilo zla. Hraščevina in drugo drevje je golo, brez listja.

(Iz Šent. Jurja) ob južni zeleznici. Na predvečer sv. bratov Cirila in Metoda je je gorelo tudi mnogo kresov v naši fari. Posebno lepa sta bila dva. Jeden na visokem Rifniku, drugi pa na prijaznem hribčku »Bobnateca« imenovan. Pri obeh so tudi streljali z možnarji, osobito pri zadnjem ni bilo streljanja ni konca ni kraja. Hvala vsem, ki so se pri tem kaj potrudili. S tem so pokazali daleč na okrog, ljubezen do sv. bratov in do naroda slovenskega. Sv. brata Ciril in Metod, prosita za zatirani slovenski rod.

(Ura je odbila.) Iz Zel. Brda na Češkem so listi objavili veselo anekdotico iz sole. Dne 25. m. m. vstal je ob 1/2 3 uri popoldne neki učenec petega razreda iz klopi ter je pričel pospravljati svoje šolske reči. Učitelj ga vpraša, kaj da dela; učenec pa odgovori: Gospod učitelj

sedaj ob 1/3 uri sem jaz ravno dopolnil 14. leto, torej izstopim iz šole, katero mora sedaj vsakdo obiskovati do 14. leta. In učenec se je nato obrnil do tovarišev, rekoč: Otroci z Bogom! in jo popihal skozi vrata. Če bo deček povso tako točen, ne bo slabo zanj.

(Morilec 24 otrok.) Strašnemu zločinu so v Siciliji prišli na sled. Aramiko Karmelo, brezverski človek, je bil znan po celi Siciliji. Od vasi do vasi je hodil s svojo harmoniko, povsod je pripovedoval novice in znal tudi dobro sredo prerokovati, kar mu je dajalo lep zaslužek. Pa s tem še ni bil zadovoljen, hotel je postati milijonar s strašnim zločinom. Dne 24. junija prišle so matere iz Lerkare ter so jokaje žandarmerijskemu načelniku tožile, da so otroci šli od doma in da jih ni več nazaj. Neki pastir jih je videl s starim mežem v gozd iti, kateri jim je sladkarje in denar delil. Žandarmerijskemu načelniku je bilo že službeno sporočeno, da je tudi že po drugih vaseh 19 otrok izginilo in da je godec Aramiko Karmelo na sumu, da jih je seboj odpeljal. Hitro se je načelnik s štirimi karabinieri podal v gozd. V sredi gozda prišli so do votline, iz katere se je slišal stok in jok otročičev. Karabinieri in kmetje so planili v votlino. Strašen prizor! Sredi prostora je stal godec z bodalom v roki, s katerim je ravnokar prepiral trebuh jednemu izmed otrok. Stiri otroci so bili že umorjeni, petega je čakala še jednaka osoda. Stal je gol, na rokah in nogah zvezan in gledal strašno morijo. — Le s težavo so karabinieri morilca oteli iz rok razsrjenih kmetov. — V ječi je obstal brez vsacega kesanja, da je tudi onih 19 otrok pomoril, ker mu je neka prikazen po noči povedala, da zamore vsaki zaklad dobiti, ako zemljo napoji s krvjo 50 nedolžnih otrok. — Morilca so prepeljali v Palermo v norišnico, kjer ga zdravniki opazujejo.

Tržne cene v Ljubljani

dné 14. julija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 25	Špek potojši, kgr.	64
Raj.	5 25	Saroto maslo.	72
Jedmen.	5	Jajce, jedno.	2
Oves.	6 50	Mleko, liter.	10
Ajda.	7	Goveje meso, kgr.	64
Proso.	5	Telečje	60
Korusa.	6 70	Svinjako	66
Krompir.	1 80	Koštranovo	38
Leta, hktl.	—	Pikanez	35
Grah.	—	Golob	15
Fikol.	8	Seno, 100 kgr.	1 60
Maalo, kgr.	— 62	Slama.	1 96
Maot.	— 68	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 20
Špek sveč.	— 58	„ mehka.	4 80

Loterijske srečke.

Dunaj, 14. julija:	58.	69.	39.	26.	20.
Gradee, 14. julija:	27.	74.	14.	13.	63.
Lima, 7. julija:	6.	25.	50.	59.	24.
Trst, 7. julija:	11.	31.	69.	59.	33.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 2. avgusta 1894 zvečer.

Stavbeno podjetništvo Viljem Treo

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 10

kupuje
vsakovrstno stavbin-
sko lesovje

167 2-1

v vseh dolžinah in debelostih.

V najem želim dati ali tudi
prodati

strojarijo

pod ugodnimi pogoji. Taista ogleda se lahko vsak dan.

168 2-1

Natančnejši pogoji poizvedo se pri upravnistvu tega lista.

9 klatih.
13 srebrnih
kolajn

9 častnih
in priznal-
nih diplom

Kwizdov

136 20-7 IX 126 (8-5)

korneuburški živinoredilni prašek
za konje, govedo in ovčad.
Škatlja 70 kr., pol škatlje 35 kr.

Z najuglednejšim uspehom rabi se že 40 let v vseh valjih kletih proti pomanjkanju sili, slabemu prebavljenju, v zboljenju ukusnega in izdatnega mleka.

Pati naj se na varstveno znamko in zahteva le
Kwizdov
Korneuburški
živinored. prašek.

Glavna zaloga:
Franz Iv. Kwizda
c. in kr. avstro-ogrske in
kralj. rumunski dvorni sadelnik
Okrožna lekarna
v Korneuburgu pri Dunaji.

Priščen
dabiva se v vseh
lekarnah
in
drogterijah
avstro-ogrske
dele.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštjarstvo!

Mlatilnice, vitla, trileve
 Bistilne mline za lis
 rezalnice za hrmo
 Avtomatični
 aparati proti porokopari
 tlačilnice za vino
 tlačilnice za sadje
 mlino za sadije
 predmete za klet, tlačilnice za vse namene, kakor v
 obli: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštjarstvo
 razpoložljive v najuglednejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Prosterstrasse Nr. 46.

Najboljše stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštjarstvo
 razpoložljive v najuglednejših, najboljših konstrukcijah
 Cene se se zaveda znižati! Prekujaralca stroje pogost!

Domača, zanesljiva trrdka!

Tovarniška zaloga pristnih švicarskih izdelkov!

Najboljše in najcenejše žepne in stenske ure ure budilnice

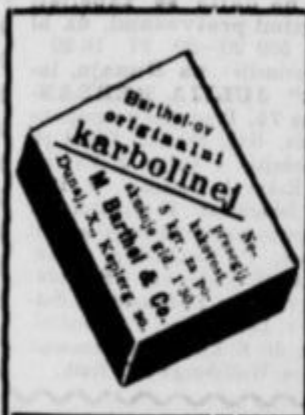
zlate, srebrne in nikelnate verižice, meda-
ljone, prstane, zapustnice, naprane igle
134 prodaja in ima v zalogi 19-9

Fr. Čuden

v Ljubljani Mestni trg, naspr. rotovžu

Popravlja tudi najtežavnejša izvršuje
tekem 14 dni. — Za blago pri njem kup-
ljeno istotako za natančno popravo jamči.

Ceniki s podobami so franco na razpolago.

Vsakdo

kateri rabi odlikovano že-
ločjevo tinkturo lekarne
Piccoli-Jeve pri „angelju“
v Ljubljani, si ohrani zdrav
in krepek želodec, lahko
prebavlja jedila in se obrani
zaprtju telesa.

Cena steklenici
je 10 novcev.

Vnanja naročila
razpošilja proti
povzetju zneska.

148 24-6

P O V E S T I

VI. zvezek:

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Najcenejši in najboljši vir nakupovanja!

Ubald pl. Trnkoczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Ovet soper trganje (Gichtgeist) lajša in pro-
ganja bolečine v križu, nogah in rokah. —
Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 95 kr.

Martinceljske kapljice za že-
lodec. — Steklenica 20 kr., 6 ste-
klenic 1 gld.

Planinski kelišni ali prani sirop
za odraslene in otroke; raztvarja
sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju.
— Steklenica 56 kr., 6 steklenic
2 gld. 50 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice
čistijo želodec pri zabasanju, skaze-
nem želodcu. — Skatulja 21 kr.,
jeden zavojček s 6 skatuljami velja
1 gld. 5 kr.

Redilna šupa za živino za ne-
tranje potrebe pri kravah, konjih in pračilih. — Zavojček z ra-
bilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gld.

Ovet za konje. Najboljše
mazilo za konje, pomaga pri
pretegu žil, otekanju nog, otrp-
nenju v boku, v križi itd., s
kratka pri vseh boleznih
in hribah. — Steklenica s ra-
bilnim navodom vred stane
le 1 gld., pet steklenic s ra-
bilnim navodom vred le 4 gld.

Vsa ta naštetja in vsa druga
zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkoczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto
razpošiljajo. 144 (24-5)

Jedino pristna

Kneippova sladna kava
bratov Ula

v rudečih, stiroglatih zavrtkih
se dobiva v Ljubljani pri M.
Wagnerjevi vdovi in v vseh
špecerijah in konsumnih pro-
dajalnicah. 135 (30-4)

Koverta s firmo
vizitnice in

trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Zaloga in zavod za izvršitev civilnih in duhovniških oblek za prečastito duhovščino

„pri rudečem križu“,

Viljema Skarda

IV., Wattergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

prilporeča za pemiad in poletje 1894:

Civilno in duhovniško ter redovniško obleko za duhovnike

kot: Havelok, vrhne suknje, duhovniške suknje i. t. d.

100 24-15 **Liturgično opravo**

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno: birete, kolarje, napravnice, vsakovrstne duhovniške čepce. — Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršajo se točno, iz najboljšega trpežnega blaga, natančno izdelano; neugajajoče vrzame se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. — Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno, 214

Seh. Kneipp

Previdnost!

626 24—13

Objava.

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej najboljše nadomestilo za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma okusni in zdravi Kathreinerjev izdelek in opetovno izjavljam, da sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatoj nema nobena druga firma jedine pravice posluževati se mojega imena. S. Kneipp, kat. tulpnik.

Tudi kbt dodatek k navadni kavi se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje prvo mesto, ker ima svojstva, katerih dosežanji surogati nikogar nimajo. 13

Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

Izdajatelj: Dr. Ivan Kneipp.

Odgovorni urednik: A. Kalan.

Podfosfornasto-kislil

apneno-železni sirup

prilporeča lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočani prani sirup rastaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahke si prijavajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, rastopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 30 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo!

Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi ime ti, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kisllega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paxi naj se tudi na to, da je kraven stojiča oblastveno protokolirano varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 599 20—20 97 16 20

Ostrednja razpokiialnica za provincoje: na Dunaju, lekarna „sur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccotti, Ubald pl. Trnkoczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodani, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar F. Prodani, M. Mizzam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sevodjem (Gmünd): E. Müller; v Celoveu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovier; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. K. Kumpf; v Ormožju: J. Blazek; v Velikovem: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Priporočilna molitvena knjiga

Marija sedem žalosti

Dobiva se po 80, 90 kr. ter po gld. 1, in gld. 1'10, 1'20 Po pošti 5 kr. več pri

J. Bonaču

knjigovezu v Ljubljani.

5

Išče se cestar

(Wegmeister)

za progo od cerkve sv. Petra v Ljubljani do Zaloga.

Mesečna plača 18 gld.

Oglasi naj se pri načelniku cestnega odbora gosp. Kaučiču v Medvodah. 163 3-3

Tiska „Katoliška Tiskarna.“